

Enligt sändlista

Utvidgning av och ändring av föreskrifter för Hagebyhöga naturreservat i Vadstena kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken ett område inom fastigheterna Hagebyhöga 6:1 och Aska 4:12 som naturreservat med syfte, föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Naturreservatets nya gräns är markerad på bifogad karta, bilaga 1. Föreskrifterna i beslut daterat 1981-06-17 (dnr. 11.1211-1424-81) upphävs med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken.

Naturreservatets namn skall vara Hagebyhöga.

Syftet med reservatet

Syftet med Hagebyhöga naturreservat är att i gynnsamt tillstånd bevara ett mycket värdefullt och mångformigt rikkärr, inklusive källmiljöer och omgivande kalkfuktängar, samt de typiska växt- och djursamhällen som är knutna till dessa miljöer. I syftet ingår att särskilt skydda ovanliga och hotade kärlväxter, mossor och snäckor, vilka är beroende av naturtypen rikkärr och angränsande livsmiljöer för sin fortlevnad.

Naturvärdena ska bibehållas och utvecklas genom fortsatt hävd med bete, samt genom att ett mindre område med skog, som förekommer i området idag, restaureras till främst kalkfuktäng och rikkärr. I några småytor på fastare mark i det nuvarande skogspartiet prioriteras friskäng med måttlig förekomst av träd och buskar. Naturvärdena knutna till rikkärr, källor och kalkfuktäng ska också utvecklas genom restaurering av en åker som nu betas och inte plöjts på mer än tio år.

Syftet med naturreservatet är även att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon eller andra farkoster;
3. framföra motordrivna fordon; bruksfordon får dock användas med stor försiktighet då röjning, stängselarbeten eller annan skötselåtgärd så kräver;
4. jaga; jakt får dock bedrivas på reservatets del inom fastigheten Hagebyhöga 6:1 under perioden 15 september – 1 mars;
5. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling;
6. uppföra byggnad eller annan anläggning;
7. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning;
8. anordna upplag;
9. gräva upp växter;
10. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
11. avverka, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
12. plantera träd eller buskar;
13. omföra betesmark till åker eller skogsmark;
14. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av reservatet;

2. skötsel och dokumentation i enlighet med fastställd skötselplan: hävd med bete samt restaurering av skogsområden och åker till kalkkärr eller öppen betesmark med inslag av träd och busksnår;
3. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges i fastställd skötselplan: stätta, spänger, informationstavla;

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. tälta eller ställa upp husvagn/husbil;
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
3. plocka hela eller delar av växter, mossor, lavar eller svampar med undantag för bär och matsvamp;
4. samla ryggradslösa djur annat än genom hävning/direktplockning och därvid ta enstaka exemplar för artbestämning;
5. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
6. göra upp eld

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

7. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
8. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet;

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård, skötsel eller restaurering. Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för skötsel av anläggningar (stängsel, stättor, spänger, informationstavlor). Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för markägare av Hagebyhöga 6:1 att inom denna fastighet på reservatet hugga ved enligt beskrivning i skötselplanen till detta beslut. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för Vägverket att utföra drifts- och underhållsåtgärder eller smärre vägförbättringsåtgärder på den aktuella vägsträckan längs väg 50. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för ledningsrättshavare med servitut att utföra drifts- eller reparationsarbeten av den markkabel som löper längs väg 50 och som ligger invid eller i reservatet vid infarten till reservatet från väg 50.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet skall vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Området hyser ett av Östergötlands fem mest bevarandevärda extremrikkärr. Här förekommer en lång rad orkidéer och hotade snäckor knutna till kalkkärrsmiljöer. Ett särskilt regionalt bevarandevärde utgör svarthöet, en kärväxt som minskat kraftigt i Syd- och Mellansverige under 1900-talet där den idag endast finns kvar på en handfull lokaler i Östergötland och på Gotland. Området för Hagebyhöga ursprungliga naturreservat och den utökade delen norr om detta, på Hagebyhöga 6:1, har naturvärdesklass 1 (nationellt intresse) i kommunens naturvårdsprogram. Den utökade delen på tidigare åkermark som inköpts av naturvårdsverket är inte naturvärdesklassad, men bedöms ha potential att inom 10 år efter aktiv restaurering uppnå naturvärdesklass 1. De höga naturvärdena i Hagebyhöga naturreservat är väl bevarade genom en på senare tid god beteshävd av området.

Natura 2000

Reservatet, förutom den för restaurering inköpta delen av Aska 4:12 (skötselområde 4 i skötselplanen till detta beslut) utgör ett Natura 2000-område med namnet Hagebyhöga och sitekod SE0230144. Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i Natura 2000-området:

Habitat (naturtyper)

7230 Rikkärr, 10,8 ha

7229 Källor med kalktuffbildning, 0,16 ha

6210 Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler), 1,2 ha

6410 Fuktängar med blåttåtel eller starr, 1,8 ha

(arealerna för habitaterna är justerade efter fältkontroll i maj 2007)

Arter

Kalkkärrsgrynsnäcka (*Vertigo geyeri*)

Smalgrynsnäcka (*Vertigo angustior*)

Därutöver förekommer otandad grynsnäcka (*Vertigo genesii*), vilken återfinns i EU:s Art- och habitatdirektiv, behöver justeras vid kommande revidering av beslut om Natura 2000.

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatbildningen och den skötsel som därav följer.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken skall densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att en utvidgning av naturreservatet Hagebyhöga är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet. I kommunens gällande översiktsplan från 1990 ingår delar av det område som berörs av utvidgningen (åker på Aska 6:11) som utredningsområde för en ny/ombyggd riksväg 50. Denna fråga är inte längre aktuell. Ny vägsträcka för riksväg 50 har istället valts att förläggas mellan Mjölby och Motala. Vägverket har i sitt remissvar inget att erinra mot reservatsplanerna, förutom att vägunderhåll, reparationsarbeten och smärre vägförbättringsåtgärder ska kunna ske längs väg 50. Reservatsföreskrifterna utgör inte hinder för dessa åtgärder. Kommunen har sålt den åker som berörs av vägutredningsområdet till staten, för att naturreservatet ska kunna utökas.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att utvidgningen av naturreservatet Hagebyhöga inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensbedömning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att utvidgningen av naturreservatet Hagebyhöga inte ger negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet utöver vad som är brukligt enligt allemansrätten. Ordningsföreskrifterna skall samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Miljö kvalitetsmål

Utvidgningen av naturreservatet Hagebyhöga är en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålet Myllrande våtmarken och Ett rikt växt- och djurliv om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Hagebyhöga naturreservat har bl.a. dokumenterats i Vadstena kommunala naturvårdsprogram. Särskilda inventeringar av kärlväxtfloran och snäckfaunan har gjorts i området. Området är utpekad i Myrskyddsplan för Sverige (2007).

Reservatsbildning

Hagebyhöga naturreservat bildades 1981 på mark som inköpts av staten. I det här utökade reservatet tillkommer två områden som direkt angränsar till det ursprungliga reservatet, dels en del av Hagebyhöga 6:1 som har mycket höga kalkkärrsnaturvärden (inom Hagebyhöga Natura 2000-område), och dels en del av Aska 4:12, på mark som

bedöms som mycket lämpad för restaurering av kalkkärr/kalkfuktäng. Gränsen för utvidgade delar och hela det utvidgade reservatet stakades ut och mätts in av Lantmäteriet.

Överenskommelse om att bilda reservat på del av Hagebyhöga 6:1, utan att ersättning ska utgå för någon part, tecknades mellan markägaren och Länsstyrelsen 1997-12-01.

Staten gjorde via länsstyrelsen en förfrågan om inköp av del av Aska 6:11 från Vadstena kommun, för naturreservatsbildning på området. Kommunen gjorde en värdering av området och därefter kom Naturvårdsverket och kommunen överens om köpeskilling. Köpeskilling utbetalades av naturvårdsverket under 2006. I den fastighetsreglering som följde överfördes, förutom del av Aska 6:11 till Aska 4:12, en liten del samfällad vägmark (1000 m²) från Aska S:3 till Aska 4:12. Förrättningen är avslutad.

Remissyttranden

Remissvar har inkommit från Sveriges geologiska undersökning, Vattenfall, Vägverket samt Naturskyddsföreningarna i Vadstena och Motala.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig.

Vattenfall påpekar i sitt remissvar och vidare i telefonkontakt att en jordkabel (20 kV) löper alldeles intill eller i reservatet vid väg 50. Ledningen är inte inmätt så läget på bifogad karta är ungefärligt angivet. Ett undantag, att föreskrifterna inte ska utgöra hinder att utföra drifts- eller reparationsarbeten av markkabeln som avses, har lagts till efter avsnitt C under "Föreskrifter" ovan. Skötselområde 5 som berörs av ledningen utgörs av vägområde inklusive busk-/trädbård och har inga utpekade högre naturvärden.

Vägverket betonar att området som berörs ligger inom riksintresseområde för väg 50 samt betonar att det är viktigt att vägunderhåll, reparationsarbeten och smärre vägförbättringsåtgärder ska kunna ske även framledes. Beslutet har kompletterats med en undantagsskrivning i föreskrifterna (efter avsnitt C): "Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för Vägverket att utföra drifts- och underhållsåtgärder eller smärre vägförbättringsåtgärder på den aktuella vägsträckan längs väg 50". Skötselområde 5 som berörs utgörs av vägområde inklusive busk-/trädbård och har inga utpekade högre naturvärden.

Vadstena Naturskyddsförening är mycket positiv till utvidgningen av reservatet och betonar samtidigt vikten av inventering av de områden som iordningställs. Beskrivningen i skötselplanen, av den särskilda plan som ska tas fram för restaurering av åkermark, har kompletterats med en punkt, att en planering av uppföljning av naturtypers och arters utveckling i området ska ingå. Det gamla reservatet och utvidgningen i norr, inom Natura-2000 området har naturtypsinventerats inom ramen för s.k. basinventering.

Motala Naturskyddsförening ser med glädje att reservatet utvidgas men påpekar samtidigt några felaktiga skrivningar om området i skötselplan respektive beslut. Felaktigheterna har rättats.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken sedan 2001-07-01.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (7 kap. 28a §, andra stycket miljöbalken). Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan dock kräva tillstånd.

Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (6 kap. 1 § miljöbalken). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Gagnvirke

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder på Aska 1:12 som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren. Eventuellt netto i samband med naturvårdsåtgärder på Hagebyhöga 6:1, i fall då markägaren medger att träd avverkas av naturvårdsförvaltningen, tillfaller markägaren.

Hur man överklagar,

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3 (Miljödepartementet). Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, naturvårdsdirektören Claes Svedlindh, länsassessorn Karin Fridell, byrådirektören Sofia Bergvall och antikvarien Mattias Schönbeck deltagit.

Magnus Holgersson
Länsråd

Olle Jonsson
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutscharta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

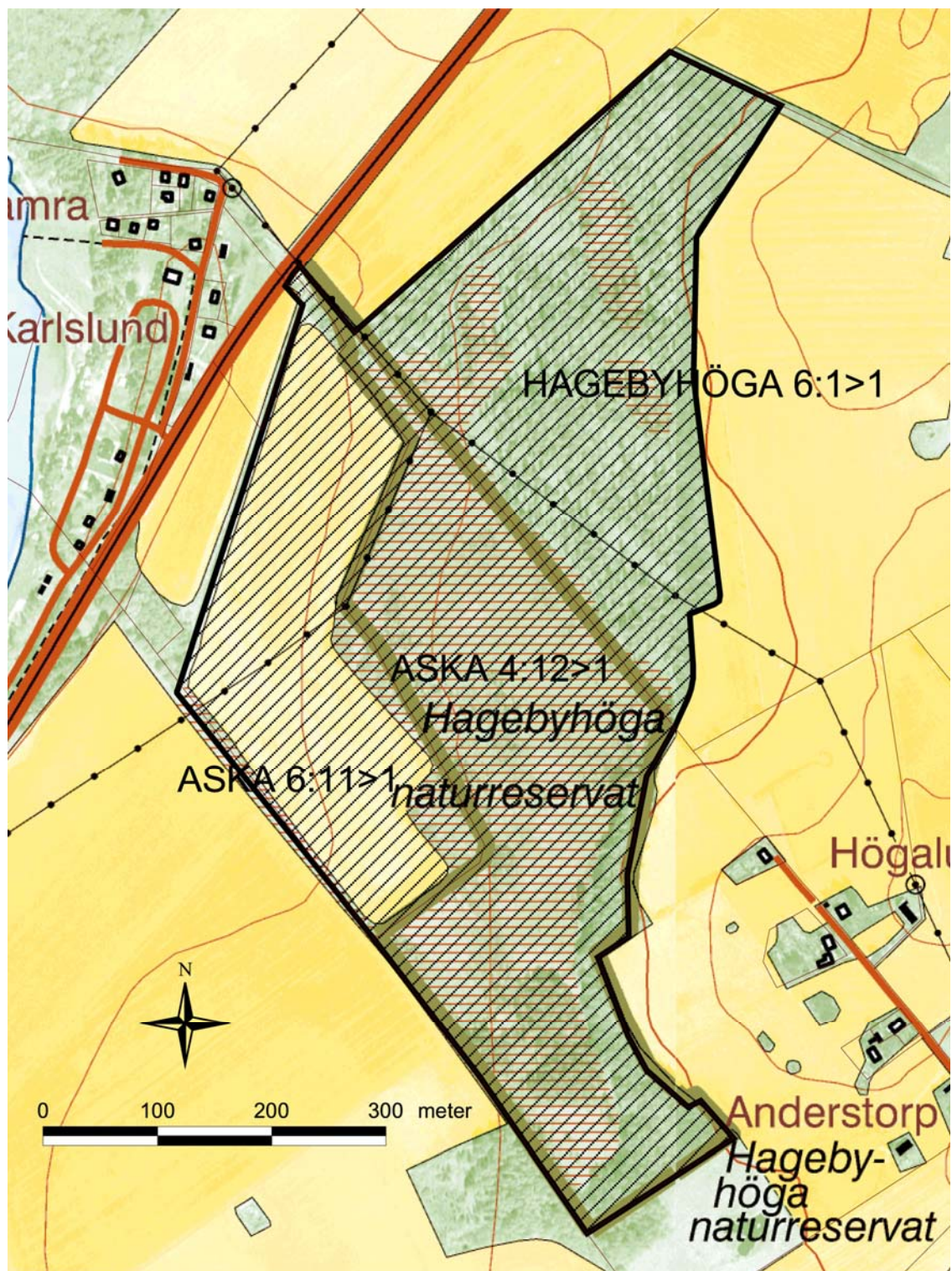
akten (naturdossier)

Sändlista

Tommy Staaf, Hagebyhöga, 592 00 Vadstena
Vattenfall eldistribution AB, Anläggningsförvaltningen att. Yvonne Johansson, Box 6013,
171 06 Solna
Vägverket, Region Sydöst, 551 91 Jönköping

Kopia till

Vadstena kommun, 592 80 Vadstena
Skogsstyrelsen, Linköping, Datalinjen 1, 583 30 Linköping
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Naturskyddsföreningen i Vadstena, Box 83, 592 22 Vadstena
Naturskyddsföreningen i Motala, c/o I. Lundqvist, Kulla Södergården 112, 590 32
Borensberg
Motala biologiska förening, Norrängsgatan 2 C, 591 33 Motala
Reservatsförvaltningen
Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Lantmäterimyndigheten, Box 476, 581 05 Linköping
Länets författningssamling
Objektsregistret
Tidningskungörelse

Karta tillhörande Länsstyrelsens beslut för naturreservatet Hagebyhöga beslutat 2008-12-19, Objektsnummer 0584-201, dnr 511-3046-02. Del av Aska 6:11 inom reservatet har genom fastighetsreglering 2007 uppgått i Aska 4:12.